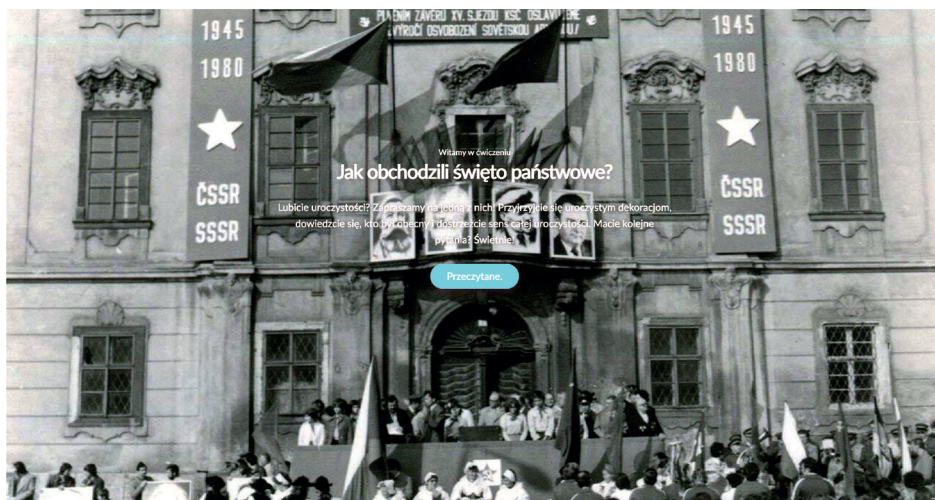

Jak obchodzili święto państwowe?

CEL EDUKACYJNY

Dzięki analizie zdjęcia uroczystości majowych z 1980 roku uczniowie zyskują wyobrażenie o formie i funkcji społecznej uroczystości w latach „normalizacji”. Formułują kolejne pytania, które pozwolą lepiej zrozumieć codzienną perspektywę życia w dyktaturze.

SŁOWA KLUCZOWE

Czechosłowacja w latach 80.
propaganda
historia w przestrzeni publicznej
ówczesne perspektywy
formułujemy i weryfikujemy hipotezę

ĆWICZENIE

ZALECANE KROKI

1. ANALIZA ZDJĘCIA

Oglądanie zdjęcia za pomocą lupy.

2. OPIS ZDJĘCIA

Oznaczanie ważnych postaci i elementów na zdjęciu oraz ich opis. Czytanie opisu.

Zdjęcie przedstawia obchody majowe przed budynkiem ratusza w Poličce w 1980 roku. Na fasadzie domu znajduje się wiele napisów, obrazów i symboli. Uczniowie mogą zauważyć portrety Engelsa, Marksa, Lenina i Gottwalda przy czym nie jest niezbędne, aby uczniowie je wszystkie identyfikowali. Ważne są również lata, skróty nazw państw, symbol gwiazdy, sztandary i napis upamiętniający XV Zjazd Komunistycznej Partii Czechosłowacji oraz rocznica wyzwolenia.

3. FORMUŁOWANIE HIPOTEZY

Formułowanie hipotezy odnośnie osób, które uczestniczyły w obchodach święta państwowego?

Uczniowie mogą zauważyć, że osoby na zdjęciu stoją w różnych miejscach, które chyba odzwierciedlają ich status społeczny. Ktoś stoi na trybunie, ktoś pod trybuną twarzą do publiczności, ktoś inny przy ścianie ratusza z transparentami lub w obecnej orkiestrze, większość ludzi znajduje się w tłumie słuchaczy. Do interpretacji zdjęcia można wykorzystać ważne szczegóły (stroje ludowe i mundury pionierskie, mundury, medale, instrumenty muzyczne czy transparenty).

4. INTERPRETACJA ZDJĘCIA

Na podstawie wcześniejszej analizy zdjęcia uczniowie odpowiadają na pytania w polach tekstowych: Jaki był Twoim zdaniem sens obchodów i dlaczego ludzie w nich uczestniczyli? Czego jeszcze chciałbyś/chciałabyś się dowiedzieć o zdjęciu lub wydarzeniu?

Interpretacje znaczenia uroczystości publicznych mogą być różne. Znaczenie ideologiczne święta polega na odwołaniu się do wiodącej roli Komunistycznej Partii Czechosłowacji i przywołaniu wniosków z XV Zjazdu obowiązujących dla całego społeczeństwa. Jednocześnie upamiętnienie wyzwolenia spod nazizmu w latach „normalizacji” równocześnie wzmacniało pozytywny wizerunek Armii Czerwonej i Związku Radzieckiego, zakłócony przez okupację z sierpnia 1968 roku. Uczniowie z reguły interesują się, czy uczestnictwo było wymuszone i dlaczego tak wiele osób brało w nim udział. Nauczyciel może potwierdzić, że uczestnictwo było wymuszane różnymi formami kontroli społecznej (obowiązkowe uczestnictwo szkół, sankcjonowanie w pracy), ale równocześnie zastosowano inne strategie. Dla zwykłych obywateli żyjących, w przeciwieństwie do centrum na peryferiach, majowe obchody mogły być mile widzianą przerwą w codziennej pracy, rozrywką i okazją do spotkania się z ludźmi i wspomnianiem o bliskich, którzy nie przeżyli wojny.

KOLEJNE MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA NA LEKCJI:

Ćwiczenie formułuje nowe pytania i zachęca do porównania z sytuacją w gminie, w której mieszkają/uczą się uczniowie. Można skorzystać z kroniki szkolnej, jeśli jest dostępna i zapoznać uczniów z przebiegiem podobnych wydarzeń bezpośrednio w szkole. Dzięki temu lepiej zrozumieją polityczny wymiar obchodów. Uczniowie mogą zapytać dziadków, jak przeżyli uroczystości państwowe w czasach komunizmu lub zapytać byłych absolwentów szkoły. Mogą udać się do centrum gminy i zapytać przypadkowych świadków wydarzeń o wyjaśnienie tego, co dzieje się na zdjęciu. Osobiste wspomnienia z podobnych uroczystości mogą znacznie wzbogacić pracę dotyczącą interpretacji zdjęcia.